

BARN OG UNGES MEDIEBRUK

En arena for læring?

2. MARS 2020

ALVHILDE LINDBÆK

IKT Læring – tema 1 sosiale medier

Forord

Denne artikkelen har vært både litt krevende og givende å skrive. Med krevende mener jeg at det var litt vanskelig i starten å vite hva jeg skulle skrive om. Ettersom oppgaven handler om hvordan man kan bruke sosiale medier for læring måtte jeg begynne å tenke litt nytt. Det hadde muligens vært enklere å skrive om hvordan sosiale medier er blitt en distraksjon i samfunnet og hvordan elever bruker alt for mye tid på sosiale medier og at det er 13-års grense for den ene grunnen etter den andre. Men etter å ha lest i pensumlitteratur og fått gode tilbakemeldinger fra gruppa ble det enklere å se hvordan sosiale medier tilbyr mange muligheter for læring. Når artikkelen har vært givende mener jeg at det har vært spennende å lese om sosiale medier som et fenomen og sette det i et samfunnsperspektiv. Samarbeidet i gruppa har godt veldig greit og jeg er veldig fornøyd. Vi samtalte over nettet og planla hvordan og når vi skulle dele oppgavene og få tilbakemelding. Dette hjalp til å føle litt press på å bli ferdig og fungerte positivt. I starten av skriveprosessen hadde jeg begynt å skrive om noe helt annet og mens når jeg leste ble det mer og mer interessant å se nærmere på konnektivismen og ideen bak personlig læringsnettverk. Problemstillingen for artikkelen ble derfor: Hvordan kan sosiale medier bli brukt som et verktøy med bruk av personlige læringsnettverk?

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Barn og unges mediebruk – en arena for læring?	3
Konnektivismen – nettverking av og på nett	3
Personlige læringsnettverk – et hjelpemiddel	4
Sosiale medier i elevenes PLN	5
Avslutning	6
Referanser:	7

Barn og unges mediebruk – en arena for læring?

I dagens teknologiske samfunn blir medier av ulike former brukt daglig i stort sett alles liv. Enten det er på jobb, hjemme, for å sjekke en e-post, en Facebook-post, Snapchat eller en ny reklame på tv-en, blir informasjon gjennom medier brukt overalt i samfunnet. Elevene som kommer til skolen i dag, vokser opp i dette samfunnet og dette byr på både nye utfordringer og nye muligheter. Web 2.0 har gjort det mulig for oss å være medieprodusenter og ikke bare konsumenter. Det ligger nå tilgjengelig all verdens kunnskaps- og informasjonsbaser på Internett. Gjennom sosiale medier har befolkningens generelle digitale ferdigheter økt. Google er en tjeneste som har endret måten vi innhenter rask informasjon på. Digitale verktøy gjør at vi kan og burde endre arbeidsmetoder for å kunne utnytte de nye mulighetene teknologien gir. Vi kan nå lære gjennom å dele, kommunisere, samarbeide og produsere tekster på helt nye måter enn tidligere (Hagelia, 2017).

Sosiale medier er arenaer for samhandling og kommunikasjon, for å kunne skape kunnskap, dele ideer og lære i et felleskap. Arne Krokan stiller spørsmål til hvorfor dette ikke i tas i bruk i skolen. Han mener at istedenfor å stenge de nye mulighetene ute, bør de bli brukt på en hensiktsmessig måte i skolen som kan gjøre læreprosessen mer interessante og engasjerende. Dette vil da hjelpe elevene til å lære å styre hva en skal bruke oppmerksomheten på, i en stor verden av distraherende fristelser. Derfor skriver han at skolen må bli en arena hvor det er legitimt å arbeide på andre måter, med andre typer ressurser enn tidligere, som kan resultere i at lærerens oppgave og rolle kan endre seg (Krokan, 2012). Problemstilling for denne artikkelen vil derfor være: Hvordan kan sosiale medier bli brukt som et verktøy med bruk av personlige læringsnettverk? Artikkelen vil ta for seg en introduksjon til konnektivismen, hva personlige læringsnettverk går ut på og sosiale medier som en plattform for personlige læringsnettverk.

Konnektivismen – nettverking av og på nett

En teori om læringsarbeidet vi mennesker gjør i dag er konnektivismen. Den viser hvordan vi lærer i nettverk med både mennesker og verktøy. Hovedperspektivet i konnektivismen er forståelsen for at kunnskap ikke bare omfatter «det vi vet», men også det man har kapasitet til å vite, i tillegg til kompetanse og ressurser til å finne ut. Læringsarbeidet er i konnektivismen knyttet sammen av ulike spesialiserte kontakter og informasjonsressurser i et kunnskapsnettverk. Disse ressursene kan være venner, lærere, bøker og spesielt digitale tjenester. Et av de viktige hovedpunktene i konnektivismen er å løfte blikket fra hva man kan her og nå, til det hva man har potensial til å kunne. Informasjon trenger ikke lenger å bli

pugget i tilfelle man får bruk for den senere, en kan bare søke den opp når man trenger den. Det vil derfor være viktig å ha evne og ferdigheter til å finne og sjekke fakta når det er så mye informasjon tilgjengelig. Nye nettbaserte digitale verktøy åpner opp for muligheten til å samarbeide på tvers av fag, studier og landegrenser. Folk som ikke kjenner hverandre kan diskutere på sosiale medier, ofte åpent og mange kan følge diskusjonene (Hagelia, 2017). Georg Siemens i en av publikasjonene for konnektivismen skriver at utdanningsfeltet til nå i liten grad har tatt inn over seg både effekten av nye læremidler i den digitaliserte hverdagen. Ulike prinsipper som blir definerer konnektivismen er bl.a. læring og kunnskap gror ut av meninger og oppfatninger og å ha kapasitet til å lære mer er viktigere enn nåværende kunnskap. Med kapasitet mener han de informasjonskildene man har kobling til. Videre er det viktig å vedlikeholde koblingene eller nettverkene for å kunne muliggjøre en kontinuerlig læring, og korrekt og oppdatert kunnskap er målet for all konnektivistisk læringsaktivitet (digitaldidaktikk.no).

Personlige læringsnettverk – et hjelpemiddel

For at vi skal kunne bruke våre egne nettverk er det viktig at vi er bevisste over dem. Våre digitale nettverk utgjør en mer og mer viktigere rolle som informasjonskilder på nettet. I starten av en oppgave er det nødvendig å tenke over hvem som kan noe om tema og sjekke ressurser på Internett. Hvilke nettverk en har vil utgjøre et personlig læringsnettverk (PLN) som har sin opprinnelse i konnektivismen. Hensikten bak et personlig læringsnettverk er å kunne dele ideer, ressurser, samarbeid og læring. I konnektivismen er det å lære gjennom andre grunnleggende. Ideen handler om å skape seg et nettverk, noe man gjør når vi kontakter noen eller noe. Det er derfor helt avgjørende å vite hvor informasjonene befinner seg i forhold til viktigheten av å vite hva slags informasjon en trenger. Verden er i konstant endring og vi må være forberedt på å utvikle oss og kunnskapen vår hele tiden. Livslang læring og gode nettverk går hånd i hånd. Sosiale medier legger til rette for konnektivismens læringsmodell, fordi de nettopp synliggjør ressurser, kobler oss til nettverk og åpner opp muligheten til å formidle informasjon og kunnskap i diverse formater (Hagelia, 2017).

Den tradisjonelle måten en lærer på, består hovedsakelig av at lærere overfører kunnskapen deres til den som skal lære gjennom forelesninger, demonstrasjoner og ulike former for øvinger (Krokan, 2012). Krokan anbefaler derfor at det vil heller være naturlig å ta i bruk ulike læreprosesser som endringene i samfunnet har ført med seg. En bør bygge opp egne læringsnettverk samtidig som man lærer det nye man skal kunne. Personlige læringsnettverk åpner for digitale tjenester og ressurser som settes sammen av den som skal lære. Et personlig

læringsnettverk vil bestå av kollegaer, fagfolk, studenter, elever og andre berørte parter. I tillegg vil det bestå av nettbasert fora, av diskusjoner, av blogger, wikier og bøker. Rett og slett alle mulige kilder som kan bidra til økt kunnskap, motivasjon og læring. Et personlig læringsnettverk vil heller ikke skille mellom formell og uformell læring, mellom det vi lærer i livet og hva vi lærer på skolen. Det er ment til å synliggjøre ressurser som kan brukes når en har behov for de i ulike situasjoner. Det tar utgangspunkt i ressursene en behersker og er tilpasset den enkeltes personlige behov (Krokan, 2012).

En måte å bruke et PLN aktivt i lærerrollen kan være å bruke metoden *Flipped Class*¹. Krokan skriver om Ingunn Kjøl Wiig som ved Sandvika videregående skole tok dette i bruk. Hun hadde systematisk bygd opp et personlig læringsnettverk etter konnektivisme-modellen, og utviklet og delt læringsressurser og erfaringer, og som utfordret og endret sin egen lærerpraksis gjennom praktisk kompetanse i bruk av sosiale medier (Krokan, 2012). *Flipped Class* endrer lærerens tradisjonelle rolle ved f.eks. å ta i bruk digitale ressurser. Det digitale nettsamfunnet har skapt en infrastruktur for kommunikasjon og samhandling, noe som gjør det mulig å filme de beste lærernes praksis og gjøre de tilgjengelig. For eksempel ved YouTube, iTunes, Kahn Academy eller Nasjonal Digital Læringsarena (NDLA) kan arbeidsdelingen mellom hjem og skole endres. Istedenfor å gjennomgå nytt læringsstoff på skolen, ser elevene film hjemme. Da kan elevene bruke skoletiden for å sikre at de faktisk har forstått det de så eller ha diskusjoner i klassen som gruppe, som videre kan skape bedre læringsbytte enn hva de kan få ved individuelt arbeid. Flipped-modellen har flere fordeler ved seg. Elevene kan gå igjennom stoffet i sitt eget tempo, de kan spole tilbake dersom de ikke fikk det med seg og de kan se igjennom så mange ganger ønsket (Krokan, 2012).

Sosiale medier i elevenes PLN

Sosiale medier i et eget PLN tilbyr også informasjonsmessig sosial støtte til både lærere og elever. Ved å stille et spørsmål i det sosiale mediet en bruker, kan man i løpet av få minutter få svar fra svært mange personer i nettverket en har (Aalen, 2015). Gjennom sosiale medier kan elever få kontakt med lærere utenfor sitt fysiske nettverk. Svarrepresentantene kan befinne seg på naboskolen, eller et helt annet land. Elever og lærere som har hatt lignende fagutfordringer har delt disse på sosiale medier. Gjennom å bruke disse nettverkene kan elever og lærere lære av hverandre og på den måten utvikle sin kompetanse. Medier som Facebook har blitt en viktig arena for mange PLN. Facebook har blant annet en rekke ulike

¹ Flipped classroom eller omvendt undervisning, er en metode hvor instruksjoner og forelesninger legges tilgjengelig på netter, mens tiden i klasserommet blir brukt til oppgaveløsning og veiledning (Digitaldaktikk.no).

funksjoner, som å bruke sidefunksjoner til Facebook hvor man kan opprette en side og publisere innhold og andre kan følge siden og kommentere på den. Denne funksjonen blir bl.a. brukt av firmaer og organisasjoner. En annen funksjon er gruppe funksjonen, hvor f.eks. arrangementer og hendelser opprettes med invitasjoner gjennom Facebook. Nytt av disse funksjonene har i dag blitt en viktig del av våre personlige læringsnettverk. Grupper for en klasse er veldig gode arenaer for å dele faglig innhold, diskutere, dele lenker og informasjon mellom elever (Breivik, 2015).

Andre verktøy i sosiale medier en kan bruke som samarbeidsverktøy er chat. Programmet er mest populært i Norge med applikasjonene Messenger og SnapChat. Chat kan også være en super måte å diskutere faglig på. Elevene kan skrive hva de mener, henvise til steder som de bygger sine argumenter på, begrunne argumentasjonen sin og be om begrunnelse fra andre. Det er en fin øvelse for å se en sak fra flere sider, lære å argumentere skriftlig og vurdere andres argumenter. (Hagelia, 2017). I en skolesammenheng med elever som er under 13-års aldersgrensen til mange av de forskjellige sosiale mediene, vil Microsoft Teams kunne være et lignende alternativt som elevene har tilgang til på skolen og også hjemme. Teams samler personer, filer og verktøy på et sted og gjør deling og samarbeid med elever og lærere lett. Verktøy i Teams er aktivitet, chat, grupper, møter og filer som gir store muligheter for samarbeid enkelt på skolen og hjemme. Aktivitet gir elevene en oversikt over hva som foregår og kommende oppgaver, og lærer kan gi raske beskjeder. Ved hjelp av chat kan elevene kommunisere med hverandre og med lærere raskt dersom de sitter hjemme eller trenger hjelp med en oppgave. (Microsoft, 2017, 0:27). Teams vil derfor også fungere som et ypperlig verktøy for elevenes PLN.

Avslutning

Så hvordan kan sosiale medier bli brukt som et verktøy med bruk av personlige læringsnettverk? Vi har sett på hvordan konnektivismen oppfordrer til å tenke nye måter med bruk av sosiale medier. Sosiale medier tilbyr virtuelle lærerrom, eller personlige læringsnettverk, som gjør at vi får tilgang til kunnskap og kompetanse som det ikke er mulig å tilegne seg på andre måter. Rekkevidden er større, og det er en lavere terskel (Breivik, 2015). Mange er ikke klar over viktigheten det er å opprette og opprettholde nettverk. I et kunnskaps- og informasjonssamfunn er det helt avgjørende å kunne holde seg oppdatert hele livet. Derfor er det også avgjørende å være aktivt til stede i de sosiale mediene hvor menneskene i aktuelle fagmiljø befinner seg og man kan bygge opp gode PLN (Hagelia, 2017).

Referanser:

- Aalen, I. (2015). *Sosiale medier* (1.utg.). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS
- Breivik, J.M. (2015). *Læring i en digital tid* (1.utg.). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS
- Hagelia, M. (2017). *Digital studieteknikk – hvordan lære i informasjonssamfunnet*, (1.utg.). Oslo: Cappelen Damm AS
- Krokan, A. (2012). *Smart læring – hvordan IKT og sosiale medier endrer læring* (1.utg.). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS
- Larsen, C.S. *Flipped Classroom*. Hentet fra:
<http://digitaldidaktikk.no/refleksjon/detalj/flipped-classroom>
- Larsen, C.S. *Konnektivisme*. Hentet fra:
<http://digitaldidaktikk.no/refleksjon/detalj/konnektivisme>
- Microsoft. (2017). *Teams i skolen* [Videoklipp]. Hentet fra:
<https://pulse.microsoft.com/nb-no/work-productivity-nb-no/education-nb-no/fa2-teams-i-skolen/>